

Verslag workshop Acceleratie naar Samen Werken

via een gezamenlijke onderzoeksvraag en performatieve scores

Voor studenten van de minor Living Together, door Philippine Hoegen

11 November 2025, AKV St Joost, Breda

Onderzoeksvraag voor mijzelf: Hoe kan je in een korte, intensieve workshop mensen laten nadenken over, en werken aan gemeenschappelijkheid (hoe ze als groep kunnen samenwerken) door scores te gebruiken die ze op een gezamenlijke onderzoeksvraag toepassen.

0. Intro & aankomst (0:00 – 0:20 | 20 min)

Doel: Aankomen, afstemmen, kennismaken

- **Check-in:** namen + voornaamwoorden
- Korte introductie van de begeleider en de workshop doelen
- Uitleg over wat 'scores' zijn (concept van performance-instructies / protocollen)
- Korte situering van het thema: Samen Werken door gezamenlijk onderzoek en hoe een gezamenlijke/collectieve onderzoeksvraag en onderzoeksmethoden gericht op de eindpresentatie zich kan verhouden tot de meer individuele richting die gister is verkend.

Verslag:

Tijdens de check-in viel het me op dat de studenten niet (allemaal) gewend waren hun voornaamwoorden te geven.

Bij mijn introductie vertelde ik op de vraag van Renée wat meer over de PD. Renée vulde aan dat dit in de toekomst een interessant traject kan zijn voor sommigen.

Ze gaven als voorbeelden van scores die ze zelf kenden: spelregels en bladmuziek.

1. Lichaam & aandacht – zintuiglijke warming-up (0:20 – 0:35 | 15 min)

Doel: Lichaam en aandacht activeren, sensibiliseren voor waarneming

Oefening: "Research the Wall"

- Zet je stoel zo dat je de muur kunt aanraken
- Sluit je ogen, adem uit, leg je handen op de muur

- Onderzoek met je handen het oppervlak in stilte (4 min)
- Observeer hoe je observeert (1 min)
- Zoom uit: hoe zou je aan iemand anders uitleggen *hoe* je aan het waarnemen bent? (1 min)
- **Teken of schrijf je observatiemethode (score)** en wissel daarna kort uit met anderen (5 min). Probeer de score van iemand anders uit.

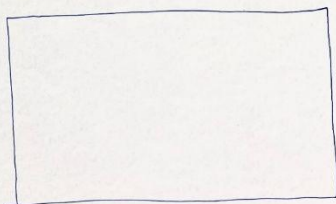
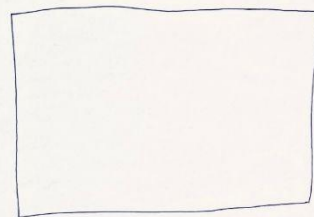
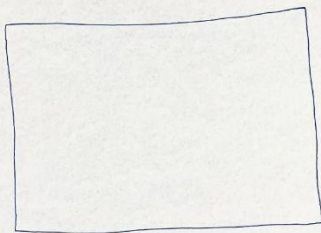
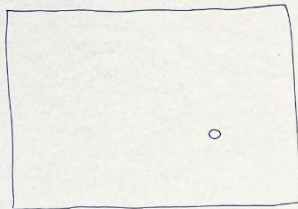
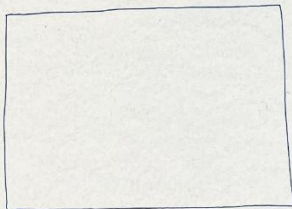
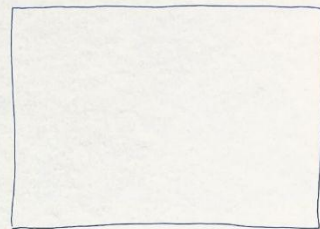
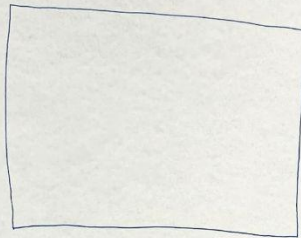
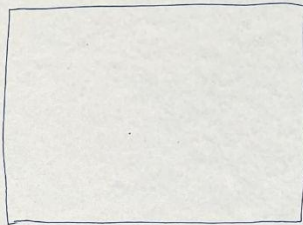
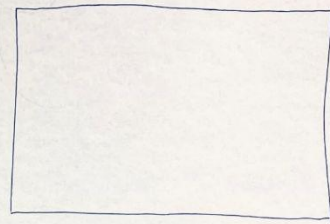
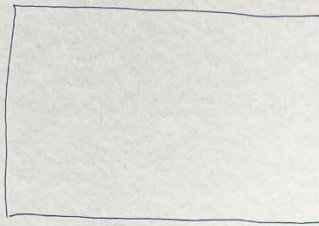
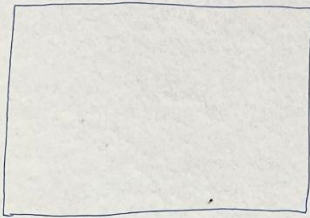
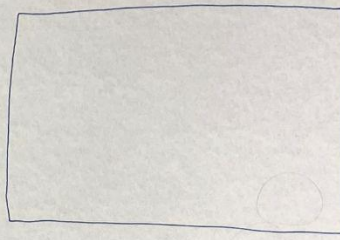
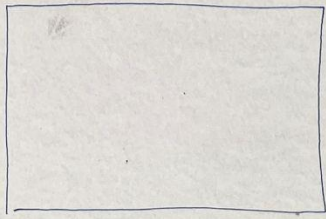
Verslag

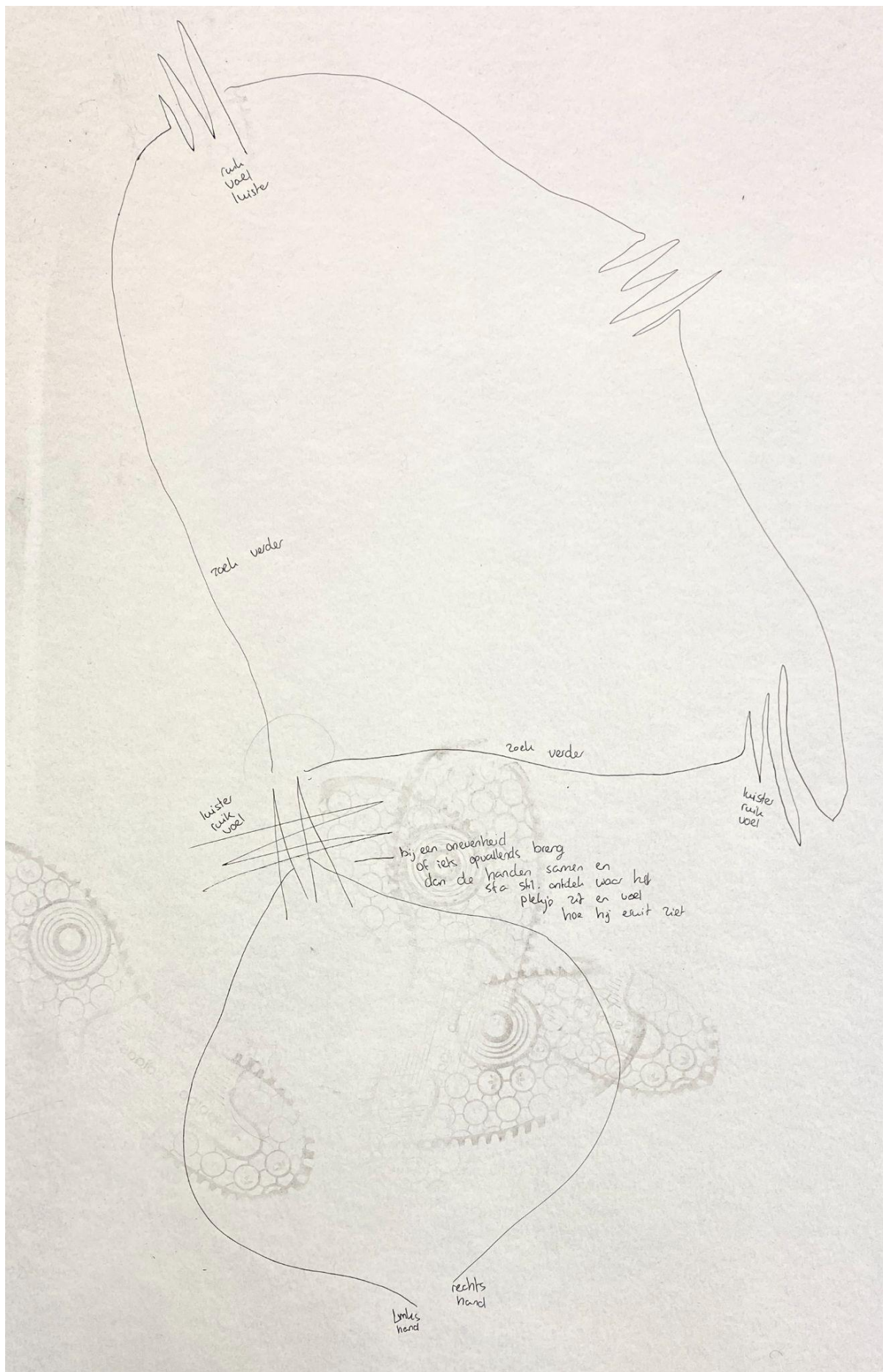
De muur oefening ging heel goed, de meesten vonden het ook fijn om te doen, het bracht concentratie en rust.

Het maken van een score naar aanleiding van 'het observeren van het observeren' en de prompt: 'Denk na hoe je dit aan een ander zou doorgeven' werkte ook heel goed. Er kwam een mooi, divers palet aan scores uit, sommigen tekstueel, sommigen getekend, een leek haast op bladmuziek.

ruik
voel
luister

roek verder

roek verder

luister
ruik
voel

luister
ruik
voel

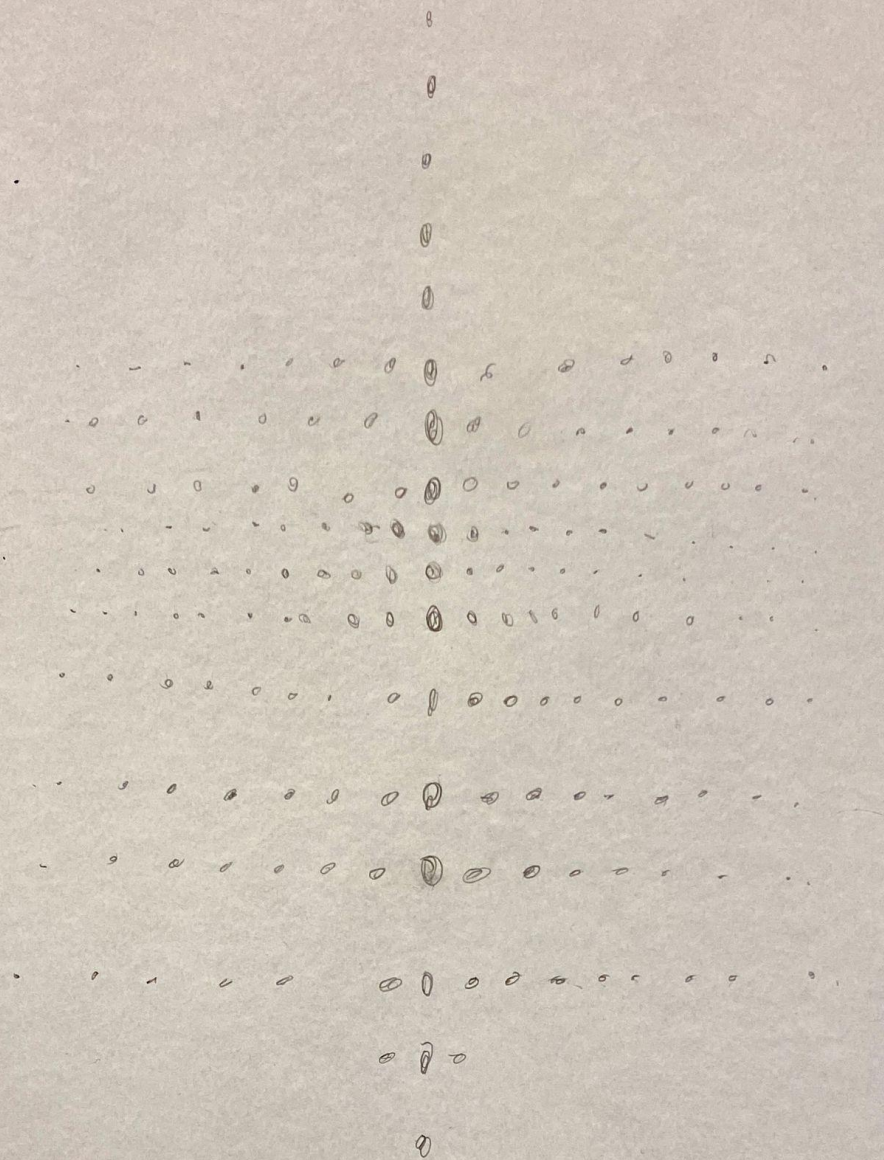
bij een oneenheid breng
de iers opvallends samen en
den de handen sta stil. ontdek waar hij
plekjo zit en voel
hoe hij zwijt ziel

rechts
hand

links
hand

~ 1st 2nd 3rd 4th 5th 6th 7th 8th 9th 10th 11th 12th 13th 14th 15th ~

Far in the middle
the sound will become small
the further you go

②

2. Introductie tot werken met scores (0:35 – 1:05 | 30 min)

Doel: Inzicht krijgen in de rol van scores in performatief onderzoek

1. Korte toelichting: wat is een score?
2. Voorbeelden uit eigen praktijk Philippine:
 - a. *het PACT*
 - b. *Callisthenics* – kijkopdracht: “Waar zie je scores?” (kijken, schrijven/tekenen)
3. Toelichting: hoe verbind je een score aan een onderzoeksvraag?

Verslag:

1. *Introductie van mijn eigen werk en voorbeelden van scores, en condities voor samenwerking.*

Ik toonde 14 minuten van de performance Callisthenics en vroeg ze al kijkend te noteren welke scores ze konden ontwaren. Dat ging vrij goed, ze vonden er diversen. Ik vroeg ze ook of ze vonden dat er een trigger warning had moeten zijn voordat ik dit toonde (thema's als zelfmoord en euthanasie komen aan bod). Ze vonden van niet. Ze vonden het wel best moeilijk om tegelijk te kijken/luisteren, en de performance inhoudelijk te bekijken.

3. Bewegingsscore – “Walking Shapes in Space” (1:05 – 1:10 | 5 min)

Doel: In beweging komen, collectieve aandacht en aandacht voor de ruimte oefenen**

Korte oefening met focus op tegelijk in de ruimte bewegen en zonder woorden moeten ‘onderhandelen’ met elkaar over het gebruik van die ruimte. Ze worden gevraagd ook de ruimte zelf aandacht te geven.

Verslag: Walking Shapes in Space

De score is: neem een geometrische vorm in gedachten, leg hem denkbeeldig neer ergens op de grond van deze ruimte en ga langs de randen ervan lopen. De score maakt meteen een dynamische performatieve setting, mensen komen elkaar tegen en moeten verzinnen hoe ze om elkaar heen bewegen, en ze komen meubels en voorwerpen tegen. Na een tijdje introduceerde ik de ‘freestyle’: loop hoe je wil, achterwaarts, heel snel, voetje-voor-voetje etc.

Verdere experimenten met scores

2 andere scores, waar ze uit konden kiezen, waren:

Simultaneous Crawl: Maak duo's of trio's. Gebruik tape om 4 of 6 ledematen aan elkaar te verbinden. Bespreek: waar willen we samen heen bewegen?

Hands Free Lifting: Kies een object dat jullie samen willen verplaatsen. Doe dit zonder het met je handen aan te raken.

Observeer: wat onthult dit over samenwerking, verschil en gemeenschappelijkheid?

Dit ging heel goed, mensen hadden veel plezier, en konden ook goed begrijpen hoe het een manier van nadenken over gezamenlijkheid kan zijn.

4. Naar een gezamenlijke onderzoeksvraag (1:10 – 1:35 | 25 min)

Doel: Gezamenlijke reflectie op overeenkomsten & verschillen als vertrekpunt voor onderzoek

Opdracht:

Op twee grote vellen papier:

- a. Rechts: *Wat verbindt ons als groep?*
- b. Links: *Wat onderscheidt ons van elkaar?*

5 minuten individueel invullen (timer)

Gezamenlijke bespreking → formuleren van **één gezamenlijke onderzoeksvraag**
 (Die kunnen gaan over bijv.: Hoe balanceer je tussen het gemeenschappelijke en het singuliere? Of: Waar sluiten het gemeenschappelijke en het singuliere elkaar uit en waar zijn ze complementair?)

Verslag: Gezamenlijke onderzoeksvraag

*Op één vel papier schreven ze op wat ze als groep verbindt, op een ander vel wat singulier is van hen als individu, wat ze niet terug herkennen in de groep. Dit was een manier om een gesprek op gang te brengen over een mogelijke gezamenlijke onderzoeksvraag. Deze kwam eigenlijk al snel boven drijven: **hoe kunnen we zorgen voor meer gezamenlijke***

aanwezigheid in het groepslokaal? Veel mensen bleken behoefte te hebben om met de groep samen te zijn, ook als iedereen aan diens eigen werk werkt. Dus ze hebben behoefte aan meer verbondenheid en kruisbestuiving door aanwezigheid, en vroegen zich af wat daartoe zou kunnen bijdragen.

5. Scores toepassen op de onderzoeksvraag (1:35 – 2:00 | 25 min)

Doel: Leren reflecteren via performatieve handeling

Oefening: herhaal *Walking Shapes in Space*, maar nu met de gezamenlijke onderzoeksvraag in gedachten.

- Als je nu elkaars paden kruist, leer je nu iets over de onderzoeksvraag door hoe je met elkaar omgaat?
- Let naast je eigen vorm, ook op het geheel, kijk om je heen hoe dat eruit ziet. Wat valt je op?
- Hoe balanceer je tussen oog hebben voor het geheel, en oog hebben voor het vervullen van je eigen opdracht?
- En de ruimte zelf, de omgeving, welke impact heb je daar als groep nu op?
- Korte groepsreflectie.

Verslag: Scores toepassen op de gezamenlijke onderzoeksvraag

Toen deden we de Walking Shapes score opnieuw, nu met de onderzoeksvraag in gedachten: men ging meer letten op wat anderen aan het doen waren, op de ontmoetingen en op de objecten.

In de reflectie achteraf bleek dat mensen ook subscores (kleine toevoegingen aan de score om deze een aspect van de vraag te laten adresseren) hadden gecreëerd die aansloten op de onderzoeksvraag, bijvoorbeeld iemand die haar vorm zo groot maakte dat ze iedereen uit de groep zou tegenkomen. Bij een ontmoeting initieerde ze handen schudden met elkaar. Ik vond het opmerkelijk hoe makkelijk ze de onderzoeksvraag en de score aan elkaar wisten te koppelen, en het als een klein, experimenteel onderzoeksvorm wisten in te zetten.

- Doe dit zonder het met je handen aan te raken.
 - Observeer: wat onthult dit over samenwerking, verschil en gemeenschappelijkheid?
 - **Gezamenlijke reflectie**
-

7. Nieuwe scores creëren & uitvoeren (2:45 – 3:25 | 40 min)

Doel: De groep ontwikkelt eigen scores rond de gezamenlijke onderzoeksvraag

- Werk in kleinere groepen
- Ontwikkel een korte score (3–5 min uitvoering) voor de groep die iets laat zien over hoe jullie graag samen willen werken. Je mag alle scores die vandaag zijn gebruikt (ook die uit oefening 1) gebruiken en/of erop variëren.
- Voer de scores uit met/voor de groep
- Korte bespreking per uitvoering

Verslag: Zelf scores maken voor de onderzoeksvraag:

We hebben de laatste twee onderdelen eigenlijk samen gepakt. Ze werkten in 6 groepen van 3 en 4. Ze konden kiezen of ze een score voor zichzelf, voor de groep of voor een aantal vrijwilligers wilden maken. Belangrijk was dat het de onderzoeksvraag adresseerde. Aan het einde moest de score worden uitgevoerd.

Er zaten een paar hele mooie bij, zoals de sculpturaal-performatieve score die ons eerst uitnodigde om van de stoelen in het lokaal een berg te maken, en vervolgens ons vroeg erop te gaan zitten.

Terwijl ze nog aan het ontwerpen waren, liet ik de extra aanwijzing vallen: hoe ga je de inzichten die je door de uitvoering van de score opdoet, vangen? Eén groepje droeg Renée en mij op als observatoren op te treden terwijl de grote groep hun score uitvoerde, en onze bevindingen te delen. Een ander groepje gaf een minuut notuleer tijd aan het einde van de score.

8. Gezamenlijke reflectie & afsluiting (3:25 – 3:30 | 5 min)

Doel: Afronden, inzichten benoemen, uitchecken

4. Wat hebben we geleerd over collectiviteit?
5. Wat nemen we mee naar onze eigen praktijk?
6. Check-out moment

7. Reflectie en feedback

Verslag:

De feedback was heel positief. Mensen hadden het fijn gevonden iets samen te doen, en iets lichamelijks te doen. Ook het feit dat er actief aan de groepsdynamiek werd gewerkt vonden mensen heel fijn. Ik vond de groep bijzonder ontvankelijk en dapper. Ze waren echt snel van begrip, wat betreft scores en scores als onderzoek, en heel open en bereid zich er in te storten.